

Bölüm 8

İŞLETMELERDE KURUMSAL KAYNAK PLANLAMANIN KULLANIMI VE ÖNEMİ

Murat SUCU¹

GİRİŞ

Küreselleşme, rekabet, sınırların ortadan kalkması, tüketici davranışlarındaki değişimler, ürün/hizmetlerin yaşam sürelerinde kısaltmalar gibi nedenlerden dolayı işletmeler, karlılıklarını arttırmak ve sürekliliklerini sağlamak için iş yapış süreçlerini farklılaştırma yoluna gitmek zorunda kalmışlardır. Özellikle rekabetin yüksek olduğu bir ortamda yaşamlarını sürdürebilmek için maliyetlerini düşürmeleri, kalite düzeylerini arttırmaları, müşteri memnuniyetini yükseltmeleri, hızlı ve esnek olmaları ve sürekli değişen pazar yapılarına uyumu sağlamaları gerekmektedir. Bu nedenlerden dolayı işletmelerin farklı ihtiyaçları ortaya çıkmaktadır. Bu ihtiyaçların başında ise teknoloji ve bilişim sistemleri gelmektedir. Daha önceleri çeşitli öngörüler, tahminler ve sezgiler ile alınan kararlar ve yapılan planlar artık yetersiz duruma gelmiştir. Bu bağlamda, karar ve planlama aşamasında teknolojik ürünlerden yararlanılmaya başlanmıştır. Kaynakların etkin planlanması ve kullanılması için önerilen birçok sistemsel çözümler vardır. Bu sistemsel çözümlerin başında Kurumsal Kaynak Planlama (KKP) sistemleri gelmektedir. “Enterprise Resource Planning” ifadesinin karşılığı olan KKP, “işletme Kaynakları Planlaması” olarak da kullanılmaktadır. Kurumsal kaynak planlama kavramı içinde bulunan kurumsal kelimesi, sistemin işletmeye ait tüm fonksiyonlarını kapsamından kaynaklıdır. Tüm fonksiyonların kapsam içerisinde olması, sistemi parça parça değil bir bütün olarak ele alınmasını sağlamaktadır. Bu nedenle kurumsal kaynak planlama sistemi, işletmenin tamamını görerek süreçlerin yönetilmesini ve tüm fonksiyonların birbirleri ile entegre olabilmesini sağlamaktadır.

KURUMSAL KAYNAK PLANLAMANIN GELİŞİM SÜRECİ VE TANIMI

KKP sistemlerinin tarihsel gelişimine bakıldığında, 1960’lı yıllarda malzeme planlama ile başlayıp üretim aşamalarının planlanması ihtiyacını karşılamak üze-

¹ Dr, mur.sucu34@gmail.com

ların biraraya getirilmesi ihtiyacını doğurmuş ve böylelikle yeni bir sistem olan KKP sistemi ortaya çıkmıştır.

KKP sistemleri, tüm fonksiyonları bir araya getirip entegre edebilen sistemlerdir. Bu nedenle sistem içerisindeki tüm hareketlerin anlık olarak takip edilmesi yönetim süreçlerinin daha hızlı yürütülmesine, işletmelerin rekabet yeteneğinin artırılmasına, verimlilikte istenilen seviyeye ulaşma vb. faydaları olduğu görülmektedir. Yazında konu ile ilgili birçok çalışma yapıldığı bilinmektedir. Bu çalışmalarda da işletmenin yaşam süresini etkileyecek faktörlerin KKP sistemleri tarafından olumlu şekilde desteklendiği görülmektedir. İlk kurulum maliyetlerinin yüksek olması ve ilave yatırımlar gerektirmesi dezavantajlar olarak ifade edilse de orta ve uzun vadede işletmeler için önemli faydalar sağladığı ifade edilmektedir. Bu nedenle fayda/maliyet analizi yapılarak, üst yönetimin de desteği ile kurulum kararı verilebilir. KKP sistemlerinin temini ve tedarikçisinin seçimi de ayrı bir önem taşımaktadır. Satın alınan sistemin, işletmede kullanılan mevcut sistemler ile kolay entegre edilebilmesi, satıcının destek sağlama durumu, sistemin bakım ve geliştirilebilme kapasitesi, işletmenin ihtiyaçlarına uygunluğu gibi konuların seçim ve temin aşamasında göz ardı edilmemesi gerekmektedir.

Sonuç olarak, literatürdeki çalışmalar da dikkate alındığında KKP sistemleri, işletmelerin tüm fonksiyonlarını bir arada tutan, yönetim süreçlerini kolaylaştıran, hızlı bilgi akışı ile işletmelere rekabet üstünlüğü sağlayan, dinamik bir işletme sağlamak adına değişimleri tetikleyen ilk kurulum maliyeti yüksek ancak orta ve uzun vadede önemli katkıları olan ticari yazılımlardır.

KAYNAKÇA

1. Alptekin, M. (2016). *Kurumsal kaynak planlamasının işletmelerde hata ve hilelerin önlenmesinde kullanımının etkisi ve örnek uygulama*. Yüksek lisans tezi. T.C. Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
2. Atakul, K. G. (2018). *Kurumsal kaynak planlamasının endüstriyel uygulamaları için yol haritası*. Yüksek lisans tezi. T.C. Kırıkkale Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. Kırıkkale.
3. Bal, M. (2018). *Erp (kurumsal kaynak planlama) performansının ölçümünde kullanılabilecek yöntemler ve dengeli skor kart modeli destekli hibrit bir yapı*. Yüksek lisans tezi. T.C. Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
4. Bayraktar, E., Efe, M. (2006). Kurumsal kaynak planlaması (erp) ve yazılım seçim süreci. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (15), 689-709.
5. Bozpınar, B. (2019). *İşletmelerde kurumsal kaynak planlaması (erp) uygulamalarına geçişin iş süreçleri üzerindeki etkisi: Türk İlaç ve Serum Sanayi A.Ş. örneği*. Yüksek lisans tezi. T.C. İstanbul Kültür Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü. İstanbul.
6. Çakır, Ö. B., Bedük, A. (2013). Çalışanların kurumsal kaynak planlaması (erp) değerlendirmeleri ve kurumsallaşma algıları. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (30), 81-91.
7. Çakırlı, Y. M. (2017). *Kurumsal kaynak planlama uygulamalarında karşılaşılan engellerin yapısal modellemesi ve analizi*. Yüksek lisans tezi. İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.

8. Çark, Ö. (2019). *Kurumsal kaynak planlama uygulama ve sonrasında sistem başarısını ve kullanıcı değerini etkileyen faktörler: Borsa İstanbul 100 araştırması*. Doktora Tezi. T.C. İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
9. Çetinoğlu, T., Kurnaz, N., Şen, Y. (2012). Kurumsal kaynak planlaması: yönetsel karar verme açısından Cp Group uygulaması. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (30), 141-154.
10. Çopur, B. F. (2015). *Kurumsal kaynak planlaması uygulamalarında başarı faktörleri*. Yüksek lisans tezi. T.C. Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Yönetimi Anabilim Dalı Yönetim Bilişim Sistemleri Bilim Dalı. İstanbul.
11. Demirci, E. (2017). *Aile Şirketlerinin kurumsallaşma düzeyi ile kurumsal kaynak planlaması (Kkp) yazılımı kullanımı arasındaki ilişkilerin incelenmesi: Rize Bölgesi'nde bir uygulama*. Yüksek lisans tezi. T. C. Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı. Rize.
12. Elibol, A. (2017). *Kurumsal kaynak planlaması (Erp) ve depo yönetim sistemi (Wms) seçimi: Üretim işletmesinde bir uygulama*. Yüksek lisans tezi. T.C Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
13. Güleş, K. H., Ögüt, A., Paksoy, T. (2005). İşletmelerde tedarik zinciri yönetim sistemi etkinliğinin artırılmasında kurumsal kaynak planlaması'nın rolü. *SÜ İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 5(9), 91-106.
14. Hart, L.S., Steinhedier, B., Hoffmeister, E. V. (2019). Team-based learning and training transfer: A case study of training for the implementation of enterprise resources planning software. *International Journal of Training and Development*, 23(2), 135-152.
15. İlter, H. K. (2007). Bilgi sistemleri perspektifinden kurumsal kaynak planlaması: etkiler ve değerler. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(11), 1-20.
16. Karabaş, S., Uysal, D., Karkacier, O. (2017). Kurumsal kaynak planlamasının işletme performansı üzerine etkisi: Bir alan araştırması. *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(13), 129-145.
17. Kaya, B., Türen, U. (2017). Kurumsal kaynak planlaması projelerinin nihai başarı faktörlerinin firma performansı üzerindeki etkileri. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, 8(19), 53-71.
18. Keçek, G., Yıldırım, E. (2009). kurumsal kaynak planlaması (erp) ve işletme açısından önemi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(29), 240-258.
19. Lee, I. H. A., Chen, C. S., Kang, H. (2020). A decision-making framework for evaluating enterprise resource planning systems in a high-tech industry. *Quality Technology & Quantitative Management*, 17(3), 319-336.
20. Migdadi, M. M., Zaid, A.S.K.M. (2016). An empirical investigation of knowledge management competence for enterprise resource planning systems success: Insights from Jordan. *International Journal of Production Research*, 54(18), 5480-5498.
21. Özer, G., Akça, Y. (2007). Yenilikçi özelliklerin kurumsal kaynak planlaması uygulama başarısına ve algılanan organizasyonel performans üzerine etkisi. *ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(15), 53-70.
22. Quyen, B. T. P., Nguyen, P. N. (2020). The impact of perceived accounting benefits on the enterprise resource planning success: The mediating role of effective system use. *Journal of Intelligence Studies in Business*, 10(3), 63-79.
23. Tian, F., Xu, X. S. (2015). How do enterprise resource planning systems affect firm risk? Post-implementation impact. *MIS Quarterly*, 39 (1), 39-60.
24. Yakar, R. (2015). *Kurumsal kaynak planlaması kapsamında kamu harcama ve muhasebe bilişim sisteminin bartın üniversitesi'nde uygulanması*. Yüksek lisans tezi. T.C Bartın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı. Bartın.
25. Yalçın, G. (2017). *Hastanelerde kurumsal kaynak planlaması sistemlerinin kabulü ve kullanımının genişletilmiş teknoloji kabul modeline göre değerlendirilmesi: Ankara ili bir devlet üniversitesi eğitim ve araştırma hastanesi örneği*. Yüksek lisans tezi. T.C. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sağlık Yönetimi Anabilim Dalı Hastane İşletmeciliği Bilim Dalı. Ankara.
26. Zafary, F. (2020). Implementation of business intelligence considering the role of information systems integration and enterprise resource planning. *Journal of Intelligence Studies in Business*, 10(1), 59-74.